ԵՐԱՆԱՎ

Տպագրական Լուրեր

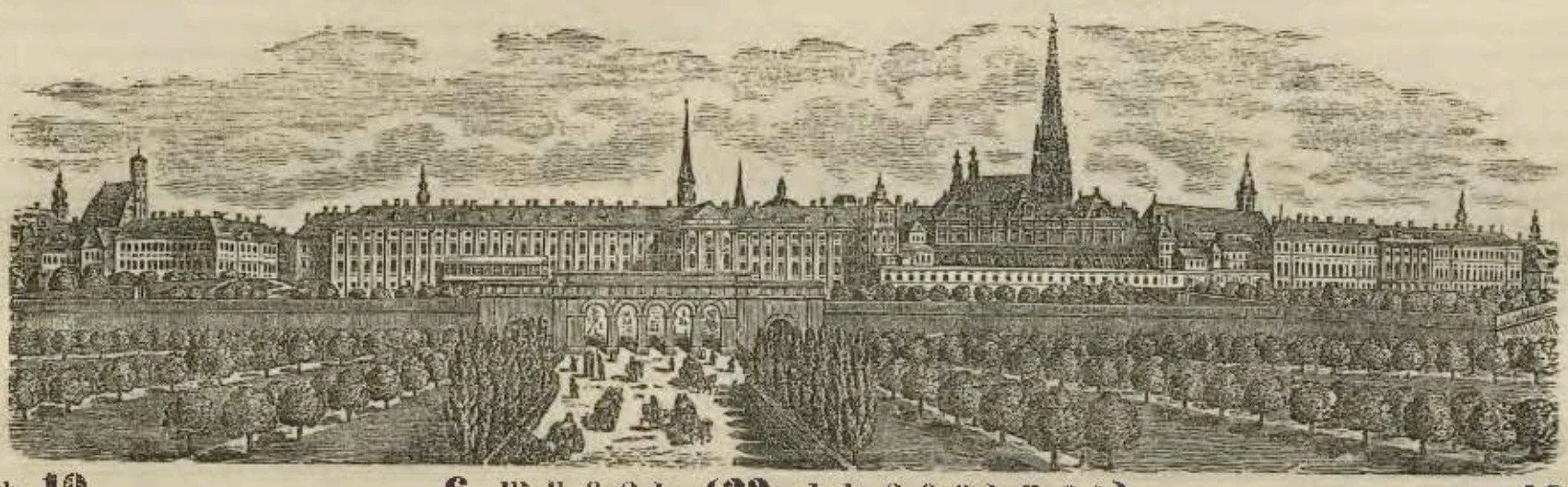

Թիւ 19 | 6 ՄԱՐՏԻ (22 ՓԵՏՐՈՒԱՐԻ) | 1849

ՐՈՒՅՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՒՍՏՐԻԱ։ Խորհրդարանին մէջ Աւստրիայի նիւթական դիմակին մասին եղած խօսք մը։ — Մոռնաւառան։ Պատմական յուշեր։ — Լոմպարդիա ու Վենետիկ։ Ներքաղաքի գեղը։

ԱԻԿԻԼԻԱ ԱՌ ՆԱՓՈԼԻՈՒ։ Ս. Քահանայապետին բողոքը։

ԱՀԱՐԵՒԱՍՏԱՆ։ Իսրայէլացիներէն մէկ խումբ մարդիկ Ջորջթաուն կը հրաժարին՝ Նահապետ հին պետականական հաղորդակցութեան։

ԹՈՒՐՔԻԱՆ։ Հաւատարմութեան կը հրաւիրակոչի Իբերին վիճակը։ Պէկ դուքսը։

ՀՈՒՍԻՐԱՑԻ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆ։ Հաւատարմագրուելեան Հարեմ Եկեղեցական պայման։ Նոր պատմութիւններ։ Տերութեան պնդուռական ու դրամական վիճակը։ Փողիա պեսպան կը Իրին։ Պապասպարին ու գաւառներուն վիճակը։

ԴԱՂԱՒԱՐ։ Խոստիցի եւ մանաւանդ Հռոմայի հետ քաղաքական յարաբերութեանը։ Նոր ժողովի ընդհանուր ընտրութիւն։ Փնտռուածի յետադիմական տարերքը։

ՓԻՐՈՒԶԻՆԻ։ Պարզի նոր յայտարարութիւնը։ — Պրուզի խարհրդարանը կը բացուի։

ԱՆԳԼԻԱ։ Մարտիս ու Հնդկաստան։

ՀԵԼԼԱՆԻԱՆ։ Խոստացած հետ բանաւ ան ընդհանրը։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆ։ Ս. Քահանայապետական օդանաւ թիւն։ — Վարչական լուրեր։

ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԻԵՆԱՅԻ, ՄԱՐՏԻ 5

Խորհրդարանին նիստերը դեռ կրճատական խնդիրներուն վրայ են։ Տասնու չորսերորդ յօդուածը (տես Թիւ 8) դեռ չհաստատած՝ շատերը գանգատեցան, թէ անհարթութիւններ խօսեցան, բայց ամենէն աւելի հիմնական պ. Հասլմանդէր խօսեցաւ, որուն ձառը Աւստրիայի եկեղեցական վիճակին ապիկ ցոլ ընելուն համար՝ համառօտելով հոս կը թողպահանենք։

«Պահպանիկ Հռոմէական եկեղեցին միւսներ հիմնական Աւստրիայի մէջ իրեն վրայնած առանձնաց չունէր. թէեպետեւ, ոմիսով կ'ըսուէր, բայց տերութիւնն ալ իրեն էր։ Ի վերայ այսր ամենայնի կոն մարդիկ որ եկեղեցւոյ ազատութիւնն դէմ կ'ելլին, քանզի իբ եպիսկոպոսները տերութիւնն բացարձակ կառավարութիւներ կամ արձակապետութիւներ ձեռք բանեն։ .... Մարիամ Թերեզիա կայսրուհւոյն ատենը եկեղեցւոյն գանգատի ազատութիւնները վերցուեցան, մինչեւ առաջադիմական դրութիւնէն ալ տերութիւնը զննելու ձեռք գարկաւ, եւ ան ամէն բանին եպիսկոպոսները չէ թէ միայն դէմ չկենցան, հապա օգնեցին ալ։ Բայց ասիկա ուրիշ պատճառներ։ անկից որ Աւստրիա այնչափ երբեմն եպիսկոպոսներ չունեցաւ։ 18երորդ գարուն մէջ նոքաց պատկան գանձերը գլխաւորապէս ազնուական ցեղէ մարդիկներուն տրուեցան, որոնք միայն ժամագրքին ոտքի քները կ'ընէին ու իրենց տունը փոխադրութեամբ կը զարգարէին. իսկ իրենց թեմերուն գործերը Հոգեպ. մէջ այնչափ փոյթ չունէին, եւ ալ ատոնց պարտականին կամ ապիսկոպոսական գիտութեան փոյթ կը տանէին. իրենց մի միայն նպատակը էր՝ Աքբունէքն իրենց բարեկամ ունենալ։ Պարիամ Թերեզիա կայսրուհւոյն առնը եպիսկոպոսական պատերը վրայ տանկ մարդիկներ նստեցան։ Աւստրիոյ տիաբերութեան դիմացն երբ յանդուգն ու ժիր Յովսէփ կայսրը, որ թէպէտ արդէնէր ունի, բայց նաեւ ազգակի կարծիք մ'ալ ունէր որ իր կամքն ու գիտութիւնը ամէն բանի մէջ պետք է որ ծանեն։ Քահանայապետին վերապահել իրաւունքները եպիսկոպոսներուն տուաւ. միաբանութիւններուն իրենց քնչ Տնօրինական ապրելին հետ ունեցած հաղորդակցութիւնը կարեց, ամէն մէկ եպիսկոպոսին յանձնարարեցաւ իր թեմերուն համար ունեցած գպրոցները վերցուց ու ինքնիշխանութեան գրքոյկ գրաւ։ Թոլոմեոսը վրայ ինկաւ, բայց Հռոմայեցին ու Իեզուիտն դատ Տեսան։ Խոշոր ընտանիներուն եւ Հռոմէական եկեղեցւոյն հետ չվիճացան Յոզեփեան մէկ ազատութիւնն առնուն, բայց իր նպատակին էր աներեւութեան ունակ կարողութիւն մի պահել որ ամէն կրօնական քարմարի, ու միանգամայն պրուէն ալ դանդաղ իրանական մարդիկներ դան։ Իսկ ինչը կրօնի մէջ տարատեսակ ընթացք մը ցոլացոյց, եւ կրօնական ինդրութեան վրայ Հռոմի Տրափարակին կրօնն արհամարհութիւնն ու անտարբերութեան Տոգի բուսուցչ։ Աստ Հռոմական Պապիկայի եւ Իեզուիտի մէջ Հաստատուն սիրոյ դրսած էր որ տերութիւնը կրօնական բաներու մէջ չխառնուի։ Քանի կայսեր մահառաջ առնին կանխիւ եկեղեցւոյն միջոցներ Աւստրիոյ մէջ ազատութեան մէջ էր, ու, կառավարութիւնն ատոր ձեռ ասնելու, ուրիշ միջոց չգտաւ, բայց եթէ եպիսկոպոսները պաշտպանելու պէս դործածել։ Լեզուները կայսեր կառավարութեան սիրոները թեպետ քանի մի գաւառներու մէջ ան եղանելուն դէմ նչան, բայց մէկ կողմանէ գրոց իրաւ գինութիւնն ու ծանկացութիւնն, մէկալ կողմանէ ալ եպիսկոպոսներուն վանելու ատրտամութիւնն բլլալով՝ եկեղեցական բաներու մէջ ազատութեան ամենակարողութիւնը կանդուն մնաց։ Նոյն կարգադրութիւնները Գալանիկիա ու Գերմանիոյ կայսրներուն ատենն ալ Տաստատուած կեցան։ Տոգեւոր բաներուն ատենդարութիւնը բուռ եղբեւութիւն եկեղեցական էր, եւ իրաք աշխարհական կոն։ Ընդ Տարի 1811ին ի վեր բոլոր Ներքայի մէջ տեղուած եկեղեցական չարժուածի Աւստրիոյ մէջ չտեսուեցաւ։ Ազգակ էր Աւստրիոյ Հռոմայեցիներուն եպիսկոպոսներուն վիճակը։ Ով կրնայ դիտնալ ան բանին Տասնը փաթ զարնել, զորն որ իրենք պաշտօնատեր պէտք էին գործել։ Ազգակ էր կամեցողին եկեղեցւոյն վիճակը, եւ դեռ Տերոչ Լինելնէ կ'ըսուէր։ Ապագ է որ մեկալ կրօնականն ատելի հրեշտած էին, ոսկան Տերոչ կրօնին ալ արատաւորիները կամ առանձնութիւնները սրբիչ բան չէին, բայց եթէ ան որ հաստատութիւնը անոր իրատանալը քիչ մը նուազ ձեռք կը պպղտէր։ Աւստի մեկ մեծ կամ նոր բան մ'ըսուած չկար ըլլար, եթէ եկեղեցին ատչի վիճակին մէջ ձղնար։ .... Հիմնոյ ամէն բնկերութիւններու մէջ ազատութեան Հոգին սիրուած է, զորն որ ան առանձ միայն արդելելու է, երբ որ իրաւ անդ գէմ կամ տերութեան վնասակար է։ Նկեղեցւոյ ազատութիւն ըսելով ան չեմ խնամոր որ Եկեղեցին տերութենէն բոլորովին ձերբազատ ու բաժնուի, Հապա եկեղեցւոյ վրայ տերութեան բանաձգուցած իրաւունակութիւնը (Inhalt, Էական) վերցուի։ Եկեղեցւոյ գոյութիւնը տերութենէն չէ, ուստի տերութիւնը չիկրնար եկեղեցւոյ պաշտօնը, ներքին տնտեսութիւնը, իր մէջերնին Տնտեսագրութիւնը, Հապա եկեղեցւոյ ներքին բանաձգուցած իրաւունակութիւնը (Inhalt, էական) վերցուի։ Եկեղեցւոյ գոյութիւնը տերութենէն չէ, ուստի տերութիւնը չիկրնար եկեղեցւոյ պաշտօնը, ներքին տնտեսութիւնը, իր մէջերնին տնտեսագրութիւնը, իր մէջերնին տնտեսագրութիւնը, իր մէջերնին տնտեսագր

ՄԱՀՎԱՆ ԱՌԹԻՒ

Ֆրանսերէնէ թարգմանեց Ա. Ս.

Ա

Ֆրանսայի Ազգային Ժողովի նիստերէն մէկուն մէջ, 1848 թուականի Յունուարին, Ալֆոնս Կարր կը գրէր. «Ամէն անգամ որ Ֆրանսայի մէջ մահուան դատավճիռ մը կը կարդացուի, ամէն անգամ որ մարդ մը կը տեսնէ, որ կը քալէ դէպի իր մահուան վայրը, ամէն անգամ որ կը լսէ, թէ ինչպէս կը գոցուի բանտի դուռը մահապարտի մը ետեւէն, ամէն անգամ որ կը տեսնէ, թէ ինչպէս կը բացուի դահիճի մը առջեւ, ամէն անգամ որ կը լսէ, թէ ինչպէս կը սուլէ գերանդին, ամէն անգամ որ կը տեսնէ, թէ ինչպէս կը գլորի մարդկային գլուխ մը, ես կ'ըսեմ, որ ամէն անգամ ես կը դողամ, ես կը սարսռամ, ես կը զգամ, որ ինչ-որ մեծ անարդարութիւն մը կը գործուի, ես կը զգամ, որ ինչ-որ մեծ անարդարութիւն մը կը գործուի ինծի հետ, ես կը զգամ, որ ինչ-որ մեծ անարդարութիւն մը կը գործուի ձեզի հետ, ես կը զգամ, որ ինչ-որ մեծ անարդարութիւն մը կը գործուի մեզ բոլորիս հետ»։

Ալֆոնս Կարրի այս խօսքերը ինծի համար ալ կը կրկնեմ։ Ես ալ կը զգամ, որ ինչ-որ մեծ անարդարութիւն մը կը գործուի ինծի հետ, ես ալ կը զգամ, որ ինչ-որ մեծ անարդարութիւն մը կը գործուի ձեզի հետ, ես ալ կը զգամ, որ ինչ-որ մեծ անարդարութիւն մը կը գործուի մեզ բոլորիս հետ։ Ես ալ կը դողամ, ես ալ կը սարսռամ, ես ալ կը զգամ, որ ինչ-որ մեծ անարդարութիւն մը կը գործուի, երբ մարդ մը կը տեսնէ, որ կը քալէ դէպի իր մահուան վայրը, երբ կը լսէ, թէ ինչպէս կը գոցուի բանտի դուռը մահապարտի մը ետեւէն, երբ կը տեսնէ, թէ ինչպէս կը բացուի դահիճի մը առջեւ, երբ կը լսէ, թէ ինչպէս կը սուլէ գերանդին, երբ կը տեսնէ, թէ ինչպէս կը գլորի մարդկային գլուխ մը։

Ես կ'ըսեմ, որ ամէն անգամ որ մարդ մը կը սպանուի, ամէն անգամ որ մարդ մը կը սպանուի, ամէն անգամ որ մարդ մը կը սպանուի, ես կը դողամ, ես կը սարսռամ, ես կը զգամ, որ ինչ-որ մեծ անարդարութիւն մը կը գործուի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ի՞նչ է ազգությունը։ Ֆրանսիայի Ազգային ժողովի անդամ Ժան Ռիվելլը հարցում է կատարել ֆրանսիական տարբեր քաղաքներում՝ պարզելու համար, թե ինչպես են ֆրանսիացիները պատկերացնում ազգությունը։ Ահա մի քանի պատասխաններ։

Ֆրանսիացի ազգագրագետ Ժան Ռիվելլը հարցում է կատարել ֆրանսիական տարբեր քաղաքներում՝ պարզելու համար, թե ինչպես են ֆրանսիացիները պատկերացնում ազգությունը։ Ահա մի քանի պատասխաններ։

— Ազգությունը ծնվելուց ստացած անձնագիր է, որ ցույց է տալիս, թե ինչ ազգի պատկանելու ենք մենք։

— Ազգությունը մի ընդհանուր հայրենիք ունենալու զգացումն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր լեզու խոսելն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր կրոն դավանելն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր պատմություն ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր ավանդություններ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր ճակատագիր ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր ապագա ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր մշակույթ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր տնտեսություն ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր պետություն ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր բանակ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր դրոշ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր զինանշան ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր տոներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր սովորություններ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր հագուստ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր կերակուր ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր խմիչք ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր սպորտ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր խաղեր ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր երգեր ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր պարեր ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր հեքիաթներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր առակներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր ասացվածքներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր հանելուկներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր կատակներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր լեգենդներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր առասպելներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր աստվածներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր սրբեր ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր տաճարներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր ուխտագնացություններ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր զոհաբերություններ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր աղոթքներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր երդումներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր անեծքներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր օրհնություններ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր խոստումներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր պատիժներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր մեղքեր ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր առաքինություններ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր արատներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր հոգեբանություն ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր բնավորություն ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր ճաշակ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր գեղեցկության չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր տգեղության չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր ծիծաղելիի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր ողբերգականի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր վեհի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր նողկալիի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր գեղարվեստական չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր գրական չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր երաժշտական չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր պարային չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր թատերական չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր կինեմատոգրաֆիական չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր լուսանկարչական չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր ճարտարապետական չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր քանդակագործական չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր նկարչական չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր դեկորատիվ-կիրառական չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր ժողովրդական արվեստի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր ժամանակակից արվեստի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր ավանգարդ արվեստի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր դասական արվեստի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր ռոմանտիկական արվեստի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր ռեալիստական արվեստի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր սիմվոլիստական արվեստի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր էքսպրեսիոնիստական արվեստի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր աբստրակտ արվեստի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր կոնկրետ արվեստի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր կոնցեպտուալ արվեստի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր պերֆորմանսի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր ինստալյացիայի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր վիդեոարվեստի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր ցանցային արվեստի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր թվային արվեստի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր ալգորիթմական արվեստի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր գեներատիվ արվեստի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր ինտերակտիվ արվեստի չափանիշներ ունենալն է։

— Ազգությունը մի ընդհանուր հիպերտեքստային ար

(Rémotionnaire) բերդ մը ըլլայ, ինչո՞ւ համար ան ալ իր հերթին չի կրնար ունենալ իր ռեմոնթուարը։ Ասոնք ամէնքն ալ ունին իրենց ռեմոնթուարները, որոնց մէջ կը գտնուին անոնց ամէն տեսակ գործերուն վերաբերեալ գրութիւնները։ Ռեմոնթուարներ ունին նաեւ ամէն տեսակ առեւտրականներ, որոնք ամէն տարի կը ստանան իրենց հաճախորդներէն ցուցակներ, որոնց մէջ կը գրուին անոնց անունները, ինչպէս նաեւ անոնց ունեցած գործերուն վերաբերեալ ամէն տեսակ մանրամասնութիւններ։ Ռեմոնթուարներ ունին նաեւ ամէն տեսակ արհեստաւոր